

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОСТІ

Наразі людство живе в надзвичайно цікаву історичну епоху науково-технічного прогресу, яка займає особливе місце в розвитку сучасної техногенної цивілізації. Особливість цієї проблеми пов'язана сьогодні зі стрімким зростанням потужних технологій.

При цьому кількість людей, які зазнають впливу технічних заходів та їхніх вторинних ефектів, значно зростає. Потерпають і природні системи, що стають об'єктом людської діяльності, оскільки порушується їхня рівновага, що нерідко призводить до руйнування цих систем. Ніколи раніше людина не мала таких потужних важелів, щоб бути здатною знищити життя у певній частині екологічної системи і навіть у глобальному вимірі [1].

Як зазначалося у попередніх твердженнях, в руках людини надзвичайно потужна сила, лише людина вирішує як використовувати її, від нас залежать надбання і проблеми, ми робимо досягнення і створюємо глобальні проблеми.

Отже, ця проблема є актуальною на сьогодні, адже з кожним днем рівень науково-технічного прогресу зростає, а отже зростають і глобальні проблеми сучасності.

Сьогодні поставило перед людиною надзвичайно важливі і складні питання: як відновити рівновагу між суспільством і природою, зокрема біосферою, як гармонізувати екологічні, технологічні та соціальні процеси, як зняти соціальну напругу і звідси – загрозу термоядерної війни, а отже, загибель людської цивілізації. Ці та інші питання вимагають вирішення на рівні планетарного інтелекту. Звідси – необхідність взаєморозуміння, єднання, а не конфронтації всіх позитивних сил для успішного вирішення глобальних проблем, що стоять перед людством [2].

Критично підходячи до справ, планів і мрій, до минулого покоління, необхідно поважати все зроблене ним при його життєдіяльності, традиції і боротьби за свободу, інновації у виробництві, науці, освіті, техніці і так далі. Розрив поколінь, роз'єднаність людей різного віку, неповага до звершень старших поколінь не створюють об'єктивних сприятливих умов для розвитку особи нового покоління, а навпаки, руйнують і знищують передумови формування нового різностороннього розвиненого суспільства майбутнього, сіючи песимізм, невпевненість і занепад. XX-те століття створило відповідні передумови для альтернативного вибору шляхів розвитку. Воно є результатом дії багаточисельних чинників і відбувається у результаті щонайгострішої конкуренції і суперництва народів на світовій арені, соціально-економічній, політичній й інформаційній, а деколи і військовій боротьбі. Сьогодні людство зрозуміло те, що відбувалося в XX-ому столітті і раніше, і те що відбувається зараз, в умовах початку XXI-го століття. Народи світу навчені величезним досвідом соціальних революцій XX-го століття, двома світовими війнами, голодом, насильством, багатократним приниженням народів, експериментами тоталітарних режимів [3].

Головна проблема людства полягає в тому, що ми продовжуємо робити помилки, зроблені у XX-му столітті і раніше. Війни продовжуються, голод існує, конкуренція країн, які готові вбити мільйони людей заради влади, ми так і не навчилися усвідомлювати масштаби проблем, глобальних проблем.

Порівнюючи свідомість людей XIX-XX – го століття, можна з впевненістю сказати що це були люди різних моделей. Люди, які поважали традиції батьків, знали життя і цінували, важко працювали, можливо саме праця зробила з них людей. Сучасне покоління ж навпаки, шукає усіх шляхів аби не працювати, нічого не робити, неповага до батьків, конкуренція серед друзів у кого новіший телефон, одяг ...

Духовність, моральність – це той рівень розвитку особистості і суспільства, який є консолідуючим началом, здатним об'єднати людей, це та сила, яка покликана стимулювати національне відродження України, забезпечити громадянський мир і злагоду в суспільстві. Без пробудження таких моральних феноменів, як совість, людяність, відповідальність, почуття власної гідності, творча ініціатива, підприємливість, досить-таки складно розраховувати на поліпшення ситуації в державі, особливо в епоху НТП, який технізує свідомість кожної особистості, витісняє з неї найсвятіші почуття та емоції. Проблема духовності особистості протягом усієї історії людства хвилювала філософів, просвітителів, психологів, теологів, атеїстів, педагогів [1].

Можливо саме з цього зароджуються проблеми людства, адже саме це формує нас, як майбутніх громадян ... Люди забули що таке співчуття, з кожним роком покоління стає жорстокіше, що і породжує насилля, і використовує науково-технічний прогрес як атомну бомбу ....

Сьогодні перед людством стоять гострі життєві проблеми, без вирішення яких в глобальних масштабах неможливий подальший соціальний прогрес. Більше того, нехтування ними, на думку багатьох мислителів може спричинити навіть загибель сучасної цивілізації. Філософи, політики та економісти сходяться на одному: людство знаходиться на порозі глобальної кризи. Будь-які кризи в економіці і політиці в будь-якій країні є проявом загальної кризи існування людства, яка охоплює найважливіші аспекти життєдіяльності людей: природу, світову економіку, політичні відносини, культуру й, особливо, саму людину [2].

З одного боку, людство досягло вершини науково – технічного прогресу, сучасна техніка, комп'ютеризовані роботи, медицина, яка прогресує дедалі більше, новітні технології, жити стало легше .

Проте, з іншого боку, нові винаходи породили нові глобальні проблеми.

Оскільки людина – істота біопсихосоціального, фізичного зміни природи і соціального середовища під впливом НТП без сумніву впливають на ці три складові, що призводить до вказаних змін людини, які трансформують її конституцію, психіку, особистісні риси. НТП безпосередньо пов'язаний з екстремальними фізичними і розумовими навантаженнями на організм, потужними та різноманітними факторами, які можуть бути небезпечними для людини, її здоров'я і навіть життя. Це пов'язано з суттєвими змінами хімічного складу та фізичних параметрів атмосфери, води і ґрунту внаслідок функціонування технологій, які значною мірою використовують хімічні отруйні речовини, та з високими потужностями, швидкостями, темпами і ритмом техніки.

Отже, проаналізувавши тему глобальної проблеми людства та науково-технічного прогресу, можна дійти певного висновку. Людство спромоглося побудувати нову еру науково-технічного прогресу, спромоглося побудувати новий світ,

нові технології, а отже і здатне усунути глобальні проблеми, які існують на даний час. Перша причина – війна. З одного боку, припинення війн значно покращить життя людей, стан атмосфери, з іншого боку, чисельність людей зростатиме, а отже, брак робочих місць, зростання бідності голоду. Друга причина – викиди небезпечних речовин в атмосферу. Паливо машин, вирішення проблеми – перехід на користування електромашинами.

Спалювання небезпечних речовин, таких як пластик, сміття, листя тощо. Вирішення проблеми – безпечна переробка продуктів. Проблема відношення «людина – природа» все ще недооцінюється людиною. За своєю значимістю, небезпечністю вона має бути найнагальнішою і стояти вище повсякденних економічних турбот, політичної метушні та теоретичних дискусій. Третя причина - одна з формуючих людини – свідомість, тобто зародження зла, ненависті, неповаги, наслідки цього – вбивства, війни, злочини, недобросовісність. Можливо саме з цієї причини виникають глобальні проблеми, люди не вміють правильно використовувати силу науково-технічного прогресу, люди, які не знають що таке добро, люди які прагнуть лише влади, не здатні пізнати істини життя.

Література

1. Поліщук Н. В., Панченко М. С. Науково-технічний прогрес і духовно-моральне становлення молоді. URI: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/handle/123456789/33767>
2. Поліщук Н.В. Філософська актуальність проблеми «людина і Всесвіт» та перспективи майбутнього людства в епоху інформаційно-високотехнологічного прогресу XXI століття. URI: file:///C:/Users/user/AppData/Local/Temp/Nora_2013_117_7.pdf
3. Володін П. В. Глобальні проблеми сучасного світу / П. В. Володін // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2010. Вип. 40. С. 95-103. URI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpvgvzdia_2010_40_11
4. Шумка М. Л. Роль рідної мови в становленні української національної ідентичності / *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Науково-практичний журнал. Випуск 4. Одеса. 2015. С.172-178.
5. Шумка М. Л. Українська національна символіка як репрезентант національної ідентичності / *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Науково-практичний журнал. Випуск 9. Одеса. 2016. С.172-178
6. Шумка М. Л. Роль рідної мови в становленні української національної ідентичності / *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Науково-практичний журнал. Випуск 4. Одеса.-2015. С.172-178.
7. Шумка М. Л. Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: моногр. / Авт. кол.:О. М. Рудакевич (керівник) та ін. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 268 с.
8. Шумка М. Л. Національно-культурна ідентичність як маркер модерніз. українського суспільства / *Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей: Збірник наукових праць*. Книга 6. Л.: УБС НБУ, 2013.-722с. С. 391-399.
9. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. 250 с.